

TAISYMUŠI POBŪDIS IR DAŽNIS SINCHRONINIAME VERTIME

Alina Dailidėnaitė

Santrauka

Straipsnyje aptariamas eksperimentinis tyrimas, kuris buvo atliktas siekiant nustatyti, kaip ir kiek vertėjas taiso vertimo netikslumus sinchroninio vertimo metu versdamas į gimtąją ir į užsienio kalbą. Straipsnyje apžvelgiamos sinchroninio vertimo strategijos, o taisymaisi interpretuojami kaip viena iš savistabos strategijų. Straipsnyje taip pat atskleidžiami taisymuši dažnio ir pobūdžio skirtumai verčiant į gimtąją kalbą ir į užsienio kalbas.

Išanalizavę anksčiau atliktas studijas ir vertimo teorijos veikalus, eksperimento autoriai iškėlė kelias hipotezes. Ar tikrai versdamas į gimtąją kalbą vertėjas taiso tik stiliaus klaidas, o taisymai į užsienio kalbą susiję su gramatikos, leksikos ir tarimo klaidomis? Ar versdamas į gimtąją kalbą vertėjas taisosi mažiau?

Eksperimente dalyvavo 8 Lietuvos ir Turkijos vertimo studijų studentai, kurie vertė po du tekstus – vieną į gimtąją, o kitą į užsienio kalbą. Darbe taisymaisi verčiant sinchronu buvo suskirstyti į grupes pagal tai, kas buvo taisoma, kada ir kodėl buvo taisomasi ir kaip taisymasis yra suvokiamas paties vertėjo. Išnagrinėjus vertimus bei sugrupavus pasitaisymus paaiškėjo, kad versdami į gimtąją kalbą vertėjai daugiausia taisė leksikos ir gramatikos klaidas, o į užsienio kalbą – leksikos ir fonetikos. Daug daugiau su gramatikos klaidomis susijusių taisymuši buvo vertime į užsienio kalbą.

Ši eksperimentinė studija galėtų padėti geriau suvokti taisymuši kilmę, atsižvelgiant į tai, ar vertėjas verčia į gimtąją, ar į užsienio kalbą. Rengiant būsimuosius vertėjus, siūloma atkreipti dėmesį į tai, kurie sunkumai yra būdingesni verčiant į užsienio kalbą, o kurie – verčiant į gimtąją.